نومر ۲۳ ذوالقعده ۲۹ سنه ۱۳۲۳ چهارشنبه ۱۹۰۶ سنه غنوار ۱۱ صحیفه ۱

قزان مخبری

۱۳۲۳

غزته بهاسی

	بر یللق	آلتی آیلق	۳ آیلق	بر آیلق
	صوم تین	صوم تین	صوم تین	صوم تین
چیتکه	۵ «	۲ ۵۰	۱ ۳۰	« ۴۵
شهرگه	۴ «	۲ «	۱ «	« ۴۰
چیت مملکتکه	۷ «	۳ ۵۰	« «	« «

آدرس آلماشدرو ۲۵ تین

اعلان اوچون برنچی بیتك پیتیت سطرندن ۱۰ تین آقتق بیتده ۵ تین آلنور.

اخطار.

غزته‌نك مسلکنه موافق هرتورلی تحریرات طبع ایچون قبول ایدیلور.

غزته‌گه باصوله‌چق مقاله‌لرنی اوزگارتورگه اداره اختیارلیدر.

باصلمغان تحریرات کیرو بیارلماس.

اداره خانه، ایرته‌گی ۹ دن کیچ ۸ گه قدر آچق. یازو بوله‌سی سویله‌شور ایچون ۱ دن ۳ گه قدر گنه آچقدر.

АДРЕСЪ: КАЗАНЬ, РЕДАКЦІЯ ГАЗЕТЫ „КАЗАНСКІЙ ВѢСТНИКЪ“. НОМЕРА „БОЛГАРЪ“ № 8

تیلیفون نومر ۷۴۸ نچی

بر نسخه‌سی ۵ تین دوشنبه ـ چهارشنبه ـ جمعه کونلرنی چغادر. بر نسخه‌سی ۵ تین

اعلان

قزان شهری اوپراڤاسندان

فاتیرنالوگی توله‌مایچه فاتیر یاللاب توروچیلاردن اوزلرینی گاصودارستوینی دوماغه صایلاوچیلار حسابنه کرتو حقنه زایاڤلینیه‌لرینی شهرنك صایلاو کامیسیه‌لری غنوار ۲۰ سینه قدر قبول ایته‌لر بوکامیسیه‌لر اولطره تورغان یرلر هم ساعتلری قزان مخبرینك ۲۰ نچی نومرنده اعلان ایتلگان ایدیلر.

شورای دولت.

غوسودارستوینی صاوِیت.

غصودارستوینی صاوِیت‌نك، غصودارستوینی دوماغه نسبة یوقاری درجه‌ده‌گی پالاطه بولوب اصلاح قلنوینه تماما قرار ویرلمشدر. غصودارستوینی دوما برلان برابر، غصودارستوینی صاوِیتقه‌ده حکومتنك مهم بولغان اشلرینه قانشو، زا کونلر چغارو بعض اشلرنی تفتیش قیلو حقلری ویروله‌چك. اولده هرایکی پالاطه‌غه ـ غصودارستوینی دوماغه وصاوِیتقه ـ اوزلارینك اعضالارندان صایلانغان کامیسیه برلان هر یرده تفتیش قیلو حقی ویرورگه اویلانغان ایکان، لکن آخرده بو اشنی، بعض مسئله‌لرنی گنه تفتیش قیلو برلان، برآز طارایتقانلر. ۱۷ نچی اوکتابر مانیفیستی بوینچه غصودارستوینی دومانك حقوقلرینی کیگایتو برلان برابر غصودارستوینی صاوِیتنك لزومی یاکی اشلری وحقوقلری قارالادر. الحاصل ۱۷ نچی اوکتابر مانیفیستی برلان غصودارستوینی دوماغه ویرولگان حقوقلر غصودارستوینی صاویتقه‌ده ویروله‌چك. غصودارستوینی صاوِیت برلن دوما آراسنده اختلاف بولسه، السکه تدبیر قیلنغانچه، بو اش هرایکی پالاطه‌نك اعضالاری تیگز بولغان بر کامیسیه یاسالوب قاراله‌چق. اگر بو کامیسیه‌لرده کیلشمه‌سه‌لر بو اش پادشاه حضرتلرینك قارالوینه ویروله‌چك.

غصودارستوینی دوماده اعضالارنك کوبرا کی برلان قبول ایتلماگان مسئله‌لار هیچ بر وقتده غصودارستوینی صاوِیتکه یاکادان قارالماس لکن شولای بولسه‌ده یوقاری درجه‌ده‌کی پالاطا بولغانلقدان غصودارستوینی صاویت بعض غصودارستوینی دوماده قرار ویرولوبده اوزی قرار ویرمگان اشلرنی توقتاتورغه اختیاری بار.

غصودارستوینی دوماغه اعضالار صایلاو طریقی، بعض یرلرنگنه اوزگارتو ایلان. السکده معلوم قیلنغانچه بوله‌چق. بو اوزگارتودان ایڭ اهمیتلی نرسه جیر سینزه‌سینك کیموی‌در. اوّلکی تدبیر بوینچه دوماده‌غی زیمسکی سینزاغه قارشی ۱۰ اولوش آرتوق بولورغه ایدی، حاضر بو اوچ اولوشکه‌گنه قالغان. هر بر زیمستوا بولغان غوبیرنالارندان زیمستوا جمعیتلرنده برار اعضا صایلانلوب یباروله‌چك، هر بر زیمستوا بولماغان غوبیرنالار غصودارستوینی دوماغه وکیللر صایلاوغه جیبلغان جیینلارنده غصودارستوینی صاویتقه‌ده براعضا صایلاب یبره‌چكلر. هر بر دوْاریانلر (زادکانلر) جمعیتی ایکی ویبرشچیك صایلاب اول ویبرشچكلر پیتربورغه جییلوب، اوزلرینك اچندن غصودارستوینی صاوِیتقه صایلاب یبره‌چكلر. هر بر سودا وکسب جمعیتلری، بیرژا، اقتصادی ڛلس، مانوفاکتور شعبه‌لری وباشقه اداره خانه‌لرنك صایلانغان ویبرشچكلری پیتربورغده جییلوب اوزلرینك اچندن ۱۲ اعضا صایلایه‌چقلر. سینود محکمه‌سی، روحانی خادملرندان ـ ۳، ومانادلر جمعیتندن ـ ۳، بارسی ٦ اعضا یبره‌چك. محررلر وباشقه عالملر جماعتی اوزلری پیتربورغده عمومی جیین یاصاب، شونده ٦ کشی صایلایه‌چقلار؛ آندان صوڭ، پولشه‌نك هر بر غوبیرناسی برار اعضا صایلاب یبره‌چكلر. اوشبو روشچه زیمستوالاردان باشقه هر بر ویبرشچكلر صنفی اچون ایکی درجه‌لی صایلاو بوله، یعنی صایلاوچیلر اوّل ویبرشچیكلرنی صایلیلر، صوڭره اول ویبرشچیكلر ینه اوزلرینك اچندن اعضا صایلیلار. هر ایکی پالاطه‌نك حقوقلرون تأسیس قیله تورغان زاکون تیزلکده اعلان قیلنه‌چق ایمش.

قزان ۱۱ غنوار.

گصودارستوینی صاویت‌نك یارتی قدرلی اعضاسی تعیین ایلن یارتی قدرلیسی تورلی اورنلاردن صایلانوب بولاچقدر.

بو یوغارغی پالاطنك روسیه‌ده‌گی همه قانونلار ایچون بیك کوب اهمیتی بار. ایندی ۱۷ نچی اوکتابردن صوڭ بز مسلمانلار باشقه‌لار ایلان تیگز (پراڤا) حقوقده بولساق ایڭ زور قوّتلی بولغان بو «صاوِیت» ده یوزدن برسی مسلمانلاردن بولامی؟ یایسه یوزدن یکرمیسی بزم فائده‌غه طاوش ویره‌چكلرندن بز امینمی‌سی؟ بز آنده کرو توگل آندای اورنده مسلمانلردن کشی بولورغه یارارمی ایکان دیب اویلاپ قارامیمز. بز دنیاده‌غی درجه‌لی اورنلارغه مسلماندان کشی اوترورغه تیوش توگل آلار بزدن باشقه‌لارغه‌غنه خاص دیب اویلیمز. اگرده شول اورنلارده بزنك مسلمانلر دنده کوبرك کشیلر بولسه هر وقت مسلمان فائده‌سینه سویلرلر طرشورلار ایدی. مسلمانلار الیگی واقغنه کشیلردن کوره تورغان ضررلارنی دفع ایدارلر ایدی. اول «صاوِیت»گه روحانیلاردن ٦ کشی صایلانه ایکان بزم روحانیلار یوقمنی؟

آنده عالم ومحررلردن وکیللر صایلاناچق ایکان بزم عالم ومحررلر یوقمنی؟ آنده کرورگه بزنك اوقوغان نرسه‌لرگنه یتمای‌مو ایکاننی؟ بز آنده اشلارلیك اشلرنی بلمیمز، آڭلامیمزمنی؟

خدای تعالی بزنك دنیا واداره اشمزنی اوزمزگه تابشرماوی بزنك شولای بولدره آلماومزنی تقدیرده بلگاندنمی ایکاننی؟ اوز قولمزغه قالغان واقغنه اشلرده‌ده اختلاف ایدوب بر اش بولدره آلماینچه تارالوومز بزنك اشکه صلاحیت یوقلغنی اوزمزگه کورساتور ایچون‌گنه میکان‌نی؟ شولای بولسه‌ده بولور شول. بزنك اش اشلارگه خلق‌غه عمومی برفائده کیتورگه انسانیتکه خدمت ایدارگه صلاحیتسز ایکانلکمزنی کورساتور ایچوندر.

آلی بزنك خلق بوکونگه چاقلی کورگانلر ایله‌گنه عبرت‌لنمادی. الله‌تعالی بلکه‌تاغی زورراق دلیللر کورساتسه احتمالدر.

مملکتده حریت بوله مساوات بوله. لکن تأسف شونسی، بلگان ایلان بلمگان آراسنده مساوات بولمای ایمش، بوتان خلق بلیکلی بز نادان بولغاچ بزگه باری‌بر بر، ایشکده بزگه آچق بولماس. گصودارستوینی صاوِیتکه بز ایندی کرمادك. گصودارستوینی دوماغه‌ده کوب کره آلمازکبك توره. چونکه روسلر بزنی صایلاماسلر. مسلمانلریمز صایلاو اشندن بیك چیتده تورالار بارسه‌لارده حاضرلکلری برده یوق. السکدن کیراکسنوب آڭلاب آلمغاچ حرکتلری بیك درتلی توگل.

قایسیلاری شکلنوب‌ده تورالار. بزنك قزان شهرنده قارا خلقنك دومادن شکلنوی بیگرك اوقو مجبوری بولاسندن کورونه. یاشلر همه‌کشی اوقی باشلاسه قارتلار سوزینه بیك قاراماسلار (؟) اوقوغان کشیلر شولایراق بوله دیب‌ده قورقه‌لر (؟)

بز شول اوقودن قورقوب قورقوب شول درجه‌گه کلدك ایندی.

ایندی بزنیده اوقورغه اوستوراب ایلتورلرمو ایکاننی؟ بالالارمزنی نادان قالدررغه، آلارغه اوقویازو اویراتماسکه، مکتبکه یبارماسکه اختیار بولماس میکان‌نی؟ «صاوِیت»غه «دوما»غه کرتماسلرده بز ایسکیچه اوقومایغنه تورساق یارار ایدیموْئلله. برقارتدن مینمده ایشتکانم بار: «الپی، تیسی، بلمادم اولوم اول، قزیم قز» دیگان ایدی.

روسیه مسلمانلرینه

مصرده نشراولنان «ترك» غزته سنده «روسیه مسلمانلرینه» سرلوحه‌سیله بر مقاله‌یه راست کلدك بومقاله‌ده شایان دقت اولان یرلرنی آلوب آتی یه درج ایدریز... «آمال انسانیه‌نك الڭ ضورسی حریتدر. سوزده سزلرده کچنلرده اعلان ایدیلان مشروطیت قانونیله اول حریتکه مالك اولدڭز. طبیعی امینم‌که بوروقراتیانك فکرینی تمامیله آڭلادیڭز. آنك مقصدی سزگه حریت ویرمك دگل، دها دوغریسی سزلری استبدادینه قورال ایلمکدر. چونکه اداره استبداد اوزرینه قورلمش اولدیغندن آرو برو کمال شوق وغیرتله باش کوسترگان حریت طرفدارلرینی ازمك... منسترلرنی تفتیشچی اولمغان برقانونغه قانون اساسی اسمنی ویرمك بالالقدر. ادارهٔ مستقله‌نك اشلرینی چیکلمگان قانونغه قانون اساسی دینیله‌مز بو صورتله‌ده ایسکی اداره دوام ایدرطورور. انسانیت نقطهٔ نظرندن بز ترکلرده بو قانون اساسینك اعلانی طرفداری‌مز. زیرا یوزقرق ملیون خلق قللقدن قوتوله‌چق وحقوق شخصیه وملیه‌لرینی اوزلری دفع ایلیه‌چکدر. لازم اولان، ارمنیلر سزگه ویا سز ارمنیلرگه قارشوب یورومك توگل بلکه برگه‌لب یورومکدی، دوماغه نفوسڭز نسبتنده وکیل کوندرمکنی ایستمکدی، وکیل صایلاو حقنی بتون کشیگه تیگز ویردیرمگه چالیشمقدی. یوز قرق ملیونلق اهالی آراسنده یالڭز قرق سکز بیك کشی بو حقه مالك اوله‌چق اولور ایسه، سزلرنك باری ایکی ویا اوچ وکیل کوندرمگه حقڭز اوله‌چق. مونه بو حقسزلق بوعدالتسزلکنی بتوررگه ترشمقدر اول وقت سزده نفوسڭز نسبتنده بر چوق وکیل پتربورغه کوندرر واول وقت حکومتده برحقڭز اولور ایدی. اقتدارلی بولغان دوماغه معارف اسلامیه، ایچون ایستدیکڭزی اشلاتور، دینڭزی جامعلریڭزی مسجدلریڭزی کشی تییودن قوتقارر ایدیڭز. اصل أشله‌نه‌چك وطرشه‌چق یر شوشی یردر. وبو کرکلی مسئله‌نی ذره قدر کوزلرڭزدن اوزاق دوتمیڭز!

شاید یوقاریده یازلغان فکرنی قبول ایلیوبده حکومتڭزی بویله بر مجبوریتکه صوقه‌چق اولور ایسه‌ڭز بلغارستانده بولنان جاهل دینه [illegible]

سنهٔ تأسیس ۱۹۰۱ معارف کتبخانه‌سی کتابچیلرغه بیوك اکرام

دونسکوی ربچ لیستوکلرندان صاتولا باشلادی:

۱) ۱۸ نچی عصرنك آخرلرنك فرانسیه‌ده کشی هم گراژدانین‌نك پراڤالارینی (حقوقلارینی) بلدرو ۲) خلقدین جیولغان آقچه نیچك طوتلورغه تیوش ۳) هرکمدن، تیگزلك برله طوغریدن طوغری یاشرن طاوش بیروب صایلاو پراڤاسی نرسه‌در؟ ٤) اشچیلرگه نی کیراك؟ ٥) پیتیتسیه حقی ٦) خلقغه نینڈی دیپوطاطلار کیراك بولمی؟

۲ تین‌دن ۱۰۰ عدد پوچطه حقی ایلان ۱ صوم ٤٥ تین‌نالوژ ایلان ۱ صوم ٥٥ تین

اوچ صومغه‌قدر پوچطه مارکه‌سی مقبولدر. اسامی کتب مجانًا کوندریلور

Адресъ: Казань. Т-во КАМАЛЮТДИНОВЪ и К°.

مسلمانلر ایچون ینکا نومرلر " بلغار ,,

قزانده پچن بازار پلوشچتنده یخشی آش هم چای خانه، ایلکتریچسکی لامپالار، ایرلر هم خاتونلارغه باشقه باشقه جلی بدرفلر، هر طرفقه تراموای؛ شهر کتب خانه‌سنك مسلمانلرغه مخصوص شعبه‌سی. تیلفون نومره‌سی ۷۴۸ تلیغرام اوچون آدرس: « Казань. Болгаръ »

مسلمان دوقتر میرزا اسکندر قوتلیبایف آورولارنی قبول ایته‌در. هر کون ایرته ۸ـ۹ غه‌چه کیچ ۵ـ٦ غه‌چه آدرس پله‌تن اورامی (ایکاترینینسکی) منهاج یماشف یورتنده.

کبی اولمیگز. آنلرنکده مجلس مبعوثانده اعضالری اولدیغی حالده هر کون بلغارلرك تعرضندن شکایت ایلیورلر.

فقط آنداغی اسلاملر مبعوثانك بر اسلام پارتیه‌سی یاصایه‌چقلری یرینه‌جمله‌سی بلغارکبك بولنمش‌قایسی استانبولوف، قایسی راد وسلاووف، قایسی پتقوف‌الخ پارتیلرینه آیرلمشلر، وجمله‌سی پارتی غوغالرینه کیرشمشلر. هیچ اویلامامشلرکه قوّتلی وبرکان براسلام پارتیسی یاصایه‌چق اولورلرسه موقع اقتداره کله‌چك نیندی پارتی اولورایسه‌اولسون اکثریتنی اوزلرینه آلمق ایچون اون اون بش اسلام وکیلنك راینه احتیاجی واردر. بولر اسلام فائده‌سی ایچون هر قابینه‌یـه رایلرینی بیررلر اول وقت حکومتك اسلام‌وکیللرینك تاوشنی یوغالتماو ایچون کرك معارف اسلامیه‌یه گرکسه حقوق اسلامیه‌نك صاقلانوینه ترشـور توررده قولدن‌کلدیگی قدرغیرت ایلر. بلکه‌ده اسلاملر دنده بر ناظر میدانه چیقار ودیندا‌شلرینه کیراك بولغان یاردمنی اظهار ایلرایدی.

بـاری بلغارستان مسلمانلرینـك اشلاه‌کلرینی سزلراشلانگز آلای پارتی غوغالرینه کیرمیگز. براسلام پارتیسی یاصایه‌رق آراگزده‌برینی رئیس‌صایلانگز حقـوق ومعـارف اسلامیه‌نك ترقیسنه ترشگز، دینداشلریگزك کوزلرینی آچیگز مسلمانلر فائده‌سی ایچون فکرنگزی اقتدارلی بولاچق دوماده یوغالتمانگز، اول وقت هیچ برپیاسه‌کوچ برله‌مسلمانلر بترلماس. هـر طرفده معارف اسلامیه یالترار، ملیتگزی هیچ برزمان اونوتمزسگز، سودانگر ترقی ایلر، اسلاملره هیچ ناچالنیق‌تییه آلماز، زیراوکیللرنگز حکومتنی تاوشلریله تهدید ایدرلر. حکومتده مجبوراشکایت‌نگزی دیکلر، حقسز ناچالنق‌لر جزاغه‌قویولور، علمك سودا‌ده

ایدرسگز، کورشیلرنگز آرتندن منه‌شول وقتده ینگل‌لك برله‌یتارسز، اگر سزلرده بر بریگز ایله غوغا ایدرك روس پارتیلرینی طوته‌چق اولور ایسه‌گز بارچه‌نگز بتارسنگز واول وقت استبدادنی بوکونلردن تاغن قانی اوله‌رق کوررسگز نه حقوق دینیه نه‌ده حقوق ملیه‌گز قالور. کورشیلرنگز قولنك بتونلای اسیر بولوب قالورسز. والحاصل باشدن بیرلی سویلاب کلدیکمز سوزلری شوجمله ایله قسقارترمز اولده:

انشاالله‌شول‌یازدقلرم‌یوللر منافع دینیه وملیه‌گزك مدافعه‌سی ایچون اشلانه‌چك قلعه‌نك برنچی نیگزطاشی اولور»

بومقاله‌نی نقل‌ایدن «حیات» رفیقمز شویـله عـلاوه ایتمـش‌در: شبهه‌سـز روسیا مسلمانلـری اولان بزلـرده‌ده انواع‌فرقه‌لر، پارتیالر وجوده کله‌چکدر اورته‌یه مسلمـان قونسرواترلـری، لیبراللری، رادیقاللری، سوسیالیستلری، سوسیال دیماکراتلری والخ چیقه‌چقدر. بونسز اولاماز آنچق لازمدرکه بونلرك جمله‌سی اولاعمومی بر «مسلمان فرقه‌سی» وجوده کیتروب بوعمومی فرقه‌نك مختلف المسلك شعبه‌لرنی تشکیل ایتسونلر: آوروپانك اوزنده‌ده بویله دکلمی؟ مثلا سوسیالیستلری آلالم: معلومدرکه آوروپاده قاتولیـك سوسیالیستلری پروتستان سوسیالیستلری، حتی‌الحان‌سوسیالیستلری هب آیری آیری سوسیالیست‌فرقه‌لریدر.

بناءعلیه‌لازمدرکه‌بزم‌سوسیالیستلرمزده اوزلرینه آنچق «اسلام سوسیالیستلری» نامی ویروب دها شموللی، دهاعمومی، دهاواسع‌اولان‌بیوك بر مسلمان پارتیاسنك خارجنه چیقماسونلر، کیدوب دسته‌لریله باشقه ملتلرك فرقه‌لرنی تقویه ایله‌چکنه، اوزعمومی فرقه‌لرینه قوّت ویرسونلر! اوحالده کله‌چکده‌کی مجلس مبعوثانده بلغار مسلمانلری کبی طاغینق طورمیوب محافظه‌کارلرمزده، رادیقاللرمزده. سوسیال دیماکراتلرمزده بریرده طوروب بردسته

تشکیل ایدرلر. بوصورتله هرفرقه‌درجهٔ اولاده اوزعمومی مسلمان منافعنی‌ودرجهٔ تالیه‌ده داخل اولدیغی خصوصی فرقه‌نك منافعی کوزتله‌مش اولور؛ ...،

اورینبورغ اوکروگینه بولاچاق یاڭی پاپوچیتل حقنده

ژولژسکی ژیستنیك گزیته‌سی‌نـك ٤٦ نچی نومرنده یازلغان خبر بوینچه، اورینبورغ اوچیبنی اوکروگینه پاپوچیتل ایتـوب قزانـداغـی اوچیتل‌اسکی سیمیناریه‌نك دیریکتری بابروژنیکوف قویلا ایمش، اورینبور اوکروگنده اوچ گوبیرنا هـم ایکی اوبلست (اورینبور، اوفی، پیرمه گوبیرنالاری برلن اورالسکی طورغایسکی اوبلستلر)، بو ولایتلرده مسلمان‌نـك کوبلگی هر کمگه معلومدر، مسلمان‌لارنك بارچـه اوقو اشلری واوقتوچیلری البته رسما شول پاپوچیتل‌نك قاراونده بولاچاقدر، مسلمانلرنك پاپوچیتلگه شول تعلقلری بولو سببلی بابروژنیکوف‌نك کم ایکانی وایتکان خدمتلری حقنده بلگانمزچـه بر آز خبر یازماق بولدق: بوکمسه حاضرده مشهور میسیانیر ایلمینسکی اورننده قزانده قابان کولی بوینداغی سیمیناریه‌نك دیریکتـری‌در، اوزی طبیعی میسیانیر بولوب، شول‌ایلمینسکی مسلکنچه کوب یل‌لاردن بیرلو روسیه‌ده بولغان ترکی، فین، ومانغول طائفه‌لرن اوقتوب آلار آراسینه نصاری دینن کرتوگه زور اجتهاد صرف ایتمش. شول سببلی آنك اسمی پیتربورده هم بتون ژاستوچنی (شرقی) روسیه‌ده بیك معلومدر، بو کمسه‌نی اورینبور اوکروگینه قویودن مقصود البتـه میسیانیر حرکتلرون قوّتلاو ایچون بولور (خصوصا قرغزلار آراسنـده)، چونکه اول اوزی برنچی میسیانیر هم ترکی وفین طائفه‌لری‌نك حال‌لرن ومعیشتلرون بیـك

بله، آندای فرض بولماغانده البتـه آنی اورینبورغه قویماسلارایدی، بلکه خارکفغه یاکه‌آدیسساغه یبررلر ایدی، اورینبورغه شولارنك برسینه بولاچاق کشی‌نی قویارلار ایدی، دخی بروقتده‌ده ایشتلگان یوق سیمیناریه دیریکتری پاپوچیتل ایتوب قویلغان‌نی، چونکـه دیریکتر برلن پاپوچیتل آراسنده‌بیك کوب آیرما بار، بو پریستوفنی گوبیرناطر ایتوب قویومثالنده‌در، آرینبورغه بابروژنیکوفنی قویو بیگراك قرغزلارغه اثر ایتو اوچون بولور، چونکه آنـك قولنده (سیمیناریه ده) حاضرده قرغزلاردن اوقوچیلر (واوقوب کیتکان کشیلرده) بیك کوب، بعضسی نصاری دینن قبول ایتکان‌لر، پاپوچیتل بولغاچ آنك اثری تاغیده کوبراك بولور، اوقو اشلرینك بارچه‌سینك آنك قاراونده بولاچاق، اورینبور اوکروگنده بولغان مسلمان‌لارنك مکتب ومدرسه‌لری، دخی معلم ومدرسلری‌ده رسما شول پاپوچیتل‌نك قاراونده‌در، بابروژنیکوف اوزی بیك عقللی آدم هم عذری توشکان کشی‌گه بیك شفقتلی ایمش، بـونی آکار اشی توشکان مسلمـان‌لار دن‌ده کوب مرتبه ایشتکانمز بار، دخی قزان اطرافنده آتپافشی (مکره) اسمنده یوری تورغان کشیلر حقنـده قزان غزیته‌لرنده یخشی وفائده‌لو مقاله‌لـر کورلدی (مثلا آلارنی کوچلاب توتـو انسانیت‌گاده ونصاری دینینه‌ده خلاف دیو هم بو خصوصـده پیتربور میترا‌پالیتی برلن سویله‌شدم اول‌ده شول فکرده ــ بو کبی اشلر خلق کوزنده نصاری دینی‌نـك درجه‌سـون توشره دیگان سوزلر) بو مقاله‌لر شول‌بابروژنیکوف‌نقی دیو ایتدیلـر، مگر اوزم چنلاب بلمایمن، بابروژنیکوف حقنـده ایلمینسکی‌نك خطلرونه کوب اشاره‌لر بار. مثلا ٣٦٧، ٣٦٨ نچی صحیفه‌لر-

نده ایتکان: «اول برنك سیمیناریه‌ده اوقتوچی، بیك طرش واجتهادلی‌وعقللی کشی، فکری بیك آچق، اشنده بیك اخلاصلی، پاتریوت (مکتبینه محبت توتوچی)، ایناروتیچسکی (روسلـردن باشقه غیر طائفه‌لر) اشلر حقنده فکری بیك طوغری، اوقتو وتربیه اشلرنده‌ده اوشانداق، ایناروتیچسکی اشلر برلن مینم آرقلی تانشقانـدر، چونکه اول ١٨٦٥ نچـی یلـده اون یاشلك بالا ایدی، مینده طوروغه کیلدی، آرچه قرنداغی کراشن‌لر اشکولاسی آنك کوز آلدنده اوسدی (ضورایدی). برنك سیمیناریه‌مزده آنك کوز آلدنده آچلدی،...اول مینکا ضور تایانچ هـم اشانچ، آندان کوب خدمتلر کوتارگه ممکن. مین اولگاچ قزان اطرافنداغی ایناروتسی‌لرنی (ترکی وفین طائفـه‌لرون) آنك قولینه قالدرلسه ایدی» دیو یازغان، بوندان بابروژنیکوف نی سیمیناریه‌غه دیریکتر ایتوب‌ده ایلمینسکی‌نك تلاوی بوینچه قویلغان‌در دیب آڭلارغه ممکن، ایلمینسکی‌نك مشهور پابیدانوستسفغه مناسبتی هم پابیدانوستسف‌نك مینیسترلرغه اثری شول معلوم خطلردن تمام بلندی، بو سیمیناریه ظاهرا نارودنی پراسوژیشچینیه (اوقو) مینیستری قاراونده بولسه ده، طبیعی میسیانیر اشکولاسی بولوب دوخاونی ژیدمستواغه کوب مناسبتی بار هم بابروژنیکوف‌نی اورنبورغه پاپیچیتل ایتوده محض دوخـاونی ژیدمستوانك اثری بلان بولور، بابروژنیکوف حقنده تاغی‌ده آرتوغراق خبرلر بلونی استاگان کشی ایلمینسکی‌نك خط لرنده ٣٤٩، ٣٦٧، ٣٦٨، ٣٧٩، ٣٨٣، ٣٨٥، ٤٠٣ نچی صحیفه‌لرون‌قاراسون، شونده آنك مسلمانلر حقنده هـم مفتی حقنده جزائر آلزیردن (آفریقه‌ده عرب ولایتی) یازغان خط لری هم روسیه‌دن

متفرقـــه

دیکابریست‌لرنك یاشرون جمعیتی

١٩٠٥ نچی یلنك ١٤ نچی دیکابرنده قوللارینه قورال طوتوب بیورا کراط حاکملرنك مختاریت اداره‌لرینه قارشی قوزغالورغه تله‌گان «دیکابریست» آتالا تورغان بر جمعیت واتفاقنك قوزغالوینه ٨٠ یل تمام بولدی.

روسیه خلقینك بویله حریت اوچون کوراشکان زماننك بوندن الك حریت استاب کوراشکان بهادرلرنی ایسکه‌توشروی اورنسز توگلدر دیوب اویلیمز.

فرانسیه برله صوغش تمام بولغاندن صوك یاژروپاده بولغان پادشاهلرژینا شهرنده جیولوب اوز آرالرنده بر (مقدس اتفاق) عقد ایتدیلر. آنلر بری برینه اوز دولت لرنده‌هم کیراك بولغانده باشقه دولتلرده‌ده استقلالیتنی (صامادیرژاویه)نی حمایه قیلورغه صاقلارغه سوز بیرشدیلر. اتفاقغه کرگان حاکملرنك ایك الوغ مقصودلری اوز دولتلرنده خلق آراسنده ایرکنلك وآزادلق فکرلرینی بترمك ایدی. بومقصودلرینه خدمت ایتارگه آنلر ایکی نرسه‌نی سبب بولور دیب اویلادیلار. [illegible]وی کنیسهٔ دینی درکه بو دین اوزینه ترقی

ایارگان خلقغه هیچ فکرلامیچه، قارشماینچه حاکملرگه اطاعت اینمك ایله بیورا وقوشادر، ایکنچی سببده مطبوعات‌غه سینزور قویودر.

شونك اوچون ایمپیراطر آلیکساندر ١ نچی روسیه خلقینه کنیسه‌گه‌بارو، دین بیورغان نرسه‌لرنی کامل طوتو ایله تکلیف ایتدی. اطاعت ایتمگان کشیلر شونك اوچون کوب جور وجفالر چیکدیلار. مملکتده بولغان مکتب ودار الفنون لر روحانی صنف‌لرنك قولینه طابشرلدی.

حکومت استقلالیتنی صاقلاو اوچون خلقنی معرفت کسب ایتودنده بیك‌طیادر ایدی. شونك اوچون ١ نچی آلیکساندر زماننده روسیه‌ده مطبوعاتغه غایت قاتی سینزورلر قویلدی. شول وقتدن صوك نیندای رساله وکتاب بولسون سینزورنك قاراوندن، رخصتندن باشقه باصلورغه ممکن بولمادی. باصلورغه باری حکومت قوشقان، حکومت تله‌گان نرسه‌نیگنه ممکن ایدی؛ اما سویلارگه، یازارغه تله‌گان کشی آغزینه پیچات-مهر باصلغان کبك تیك تورغه مجبور ایتلگان ایدی، حاصلی حکومتنك طرشقان نرسه‌سی خلق آراسینه حقلقنی تاراتو همده حق روشده

اش یورتو توگل، باری حکومتنك اعضالرندن بولغان‌حاکملرنك ظالمانه‌حرکتلری توغرسنده بر کشیده خلاف سوز سویلی آلماسن دیمك ایدی. شول قصد ایله مطبوعات‌غه غـایت آغر سینزورلر قویلمش ایدی.

چیت مملکتده تورغان روس ضابط(آفیتسرلر) ینك کوبسینك کوگل‌لری روسیه‌گه قایتقان وقتده باشقه فکرلر ایله طولمش ایدی. آنلر ایرکنلك، آزادلق بیرلـگان طرفلرده‌غی خلق آراسنده‌طوروب قایتقاندن صوك روسیه خلقینك کریپاسنوی پراؤا، تایاقلر ایله قینالو، همده آه وانین ایله چرنالمش عمرلرینه قاراو آلارغه بیك آغر کورلدی. شونك اوچونده فرانسیه‌دن قایتقان آفیتسرلر روسیه‌گه قایتو ایله ١٨١٦ نچی یلده اوز آرالرنده (سعادت‌اتفاق) اسمنده بریاشرن جمعیت وانفاق یاصادیلر. بو جمعیتنك برنچی قاعده‌سی بوینچه جمعیت‌گه کرگان اعضالر روسیه‌نك اصلاحنه، توزوکلکینه طرشوغه تیوشلی ایدیلر. اعضالردن هر قایوسی یخشی خدمت ایتارگه جمعیت قـاشنده بورچلی بولوب بارا تورغاچ ایك الوغ اورنلارده برنچی درجه‌دگی حاکملك

رتبه‌لری بویاشرون جمعیت اعضالرینك قولینه‌کروی اویلانمش‌ایدی. جمعیتنك برنچی درجه‌دگی اعضالرندن پالکاؤنیك پیستال، موراؤیوفلر دورتاو برسی پالکاؤنیك ایکسی پادبالکاؤنیك برسی‌کاپیتان ایدی. صکره خدمتدن چققان پاروچیك ریلییف، کناز طروبیتسکوی، گنیرال فون-ویزین، پالکاؤنیك داؤیدوف، گنیرال کناز ؤالکونسکی هم غیرلرده کوب ایدی. بو جمعیتده بارسی اوچ گنیرال، ٢٨ کاماندیر، ٧٨ توبان درجه آفیتسرلر ایدی. بونلر آراسنده عسکری خلقدن باشقه‌لرده بار ایدی. گاصودارستؤیننی صاؤیتده خدمت ایته تورغان نکالای‌تورگینیف، یوشنیفسکی‌هم‌باشقه‌لر. بویاشرن‌جمعیت اون‌یل‌مقداری‌توردی. بو مدتده آنك اعضالری کوب یخشی اشلر قیلورغه موفق بولدیلار، آنلر هر یرده جبر وظلم ایتلگان خلقنی حمایه ایتدیلر، آوللرده اشکوللاربنا ایتدیلر، تن جزاسنی استعمالدن چاردیلر؛ حتی آنلردن‌بعضلری‌اوزلری‌نك مالك‌بولغان یرلرنده‌آلپاوتلقنی بتروب کرستیانلرینی آزاد ایتارگه طرشب یوردیلر. سیمونوف پولکنده آفیتسرلر یـاشرون جمعیت

اعضالرندن بولغانلقدن صالداتلر چبق هم تایاق جزاسنی بلمادیلرده؛ هم باشقه پولکلرده‌ده شولایوق بولدی. حاصلی یاشرن‌جمعیتنك‌هراعضاسی‌اوستنه‌یوکلانمش اشلرنی توغریلق وانسانیت‌گه موافق روشده یورتدی؛ روسیه‌نك اصلاحنه کامل اجتهاد ایتدی.

صکره بوجمعیتنك برنچـی درجه‌ده کیراکلی مقصودی بار ایدی: روسیه‌ده حاکملك روشنی اوزگارتو، استقلالیتنی چیکلاو هم کرستیانلرنی قللقدن آزاد ایتو ایدی. آنلر بومقصودلرینه کرشو اوچون بر اوڭغایلی وقتنی کوتوب تورالار ایدی.

صکره بوجمعیت حقنده خبرلر پادشاهنك‌ده قولاغنه آز آزغنه چالنه باشلادی. جمعیت ایچنده دورت کشی تابلدی‌که اول‌وقتده تاغانروق‌شهرنده تورا تورغان آلیکساندر ١ نچی‌گه بو توغرده آیرم دانوس-شکایتلر یازب توردیلر. لکن آلیکساندر ١ نچی ١٩ نچی نویابرده ١٨٢٥ یلده تیزگنه سرخاولب اولب کیتکدن بونلر حقنده بر تورلی اش یورترگه، حکم ایتارگه‌وقت بولمادی.

آخری وار

ترکی یرینه چقغان حاجی‌لر، سوداگرلر، وشاکردلر حقنده ازمیر شهرندن یازغان خطلری‌ده بار، اول بو ولایتلرده بولغان ایکان، هر یرده روسیه‌دن چقغان مسلمانلرغه کوز صالوب یورگان هم آلار حقنده ایلمینسکی‌گه حکومت‌که اثر ایتو اوچون تورلو تورلو کیکاشلر یازغان. مسلمانلرنی اوقتو توغروسنده اوتکان سنه پتربورغده بولغان بودیلویچ کامسیاسنده‌ده بابروۋنیکوف بولغان ایدی. ع. آ.

اش باشنده بولغان توره‌لرنک اشکه بیک کوب تأثیری بولغانلقدن تعیین ایدلگان کشی‌نک احوالین مسلکین بلمك بیک مهم‌در. مسلکی نیندای کشی ایکاننی بلوب شونك بوینچه معامله ایتمك واش کورمك لازم بوله‌در. «ق، م.»

داخلـــی خبرلر

چویل اویازی آقیکت قریه‌سنده برادران شفیع‌اللین‌لر مدرسه‌سنده ٨ عنوارده چویل اویازی مسلمانلارینك خواص وطلبه وعوامدان ٦٠٠ دان زیاده آدم حاضر اولوب پیتربورغ شهرنده ١٥ غنوارده بولاچاق سییزدگه وکیل صایلاماق توغروسنده عمومی جمعیت اولمشدر جمعیتده پیتربورغه بارورغه زاهدالله شفیع‌اللین آقیکتی‌نی وکیل‌لك‌گه صایلادیلار. امام‌لار ومعلملر کوب فائده‌لی سوزلر سویله‌ب خلقنی ممنون ومسرور قیلمشلار.

بوا شهرنده‌ده ئلوغ جمعیت بولوب پیتربورغه بارورغه آخوند شهیداللین‌نی انتخاب ایتمشلر.

کاغزگاده آقسیز بولاچاق ایمش خط، یازو، ایبر ترو، غزیته هم باشقه تورلی کاغزلردان همه‌سنده آقسیز تولەنور. صورطینه قاراب‌مو یاکه اولچاو برلن آقسیز قویلاچاق — مسئله شونداغینه.

سیبیریاده تیلغراف یخشیلاب یورمگانگه حاضرده (ولادیۋاستوق) شهرینه تیلغراملارنی آلمیلار. پیتربورغدان ۋلادیۋاستوققه آفستریا آرقلی هر بر سوز باشینه ٢ صوم ٨٠ تین‌تولب تیلغرام بیررگه ممکن. شولایوق (حاربین) گه هم (بلاغاۋیچنسکی) برلن (ولادیۋاستوق) آراسنده بولغان همه شهرلرگه.

پادشاه حضرتلری اوزینك مصارفندن مسکاو فتنه‌لرنده ضرر کورگان آفیسرلرنك توره‌لرنك هم توبن درجه چین‌لارنك عائله‌لرینه اعانه اولشر ایچون مسکاو گینرال غوبرناتورینه ٢٥٠٠٠ صوم بیررگا امر ایتدی.

(کرانشتاد) (گیلسینغفورص) هم (ریول) شهرلری آراسنده چبقسز تیلغراف یوری باشلادی.

پتربورغده (صاداوی) اورامده بر ایوده عسکریلر جیونی توقیف ایتلدی. بوجیونلار بیك یش بولب توبن‌درجه عسکریلردن باشقه بعض وقت آفیسرلرده بولا ایکان. امّا توقیف ایتلگان آفیسرلر بولماغان. شول زمان باشقه ایبرلر آراسنده

صفر بلان یازلغان بر کاغز تابلغان. پالیتسا حاضرده بوصفرلارنك معنی‌لرنی آنکلارغه طرشوب کاغدنی اوقوماقچی بولا ایکان. بو کاغز اوقولسه بر زور فتنه اشینك ازینه بایونی کوته‌لر ایمش.

قارا دینگز صوغش کیمه‌لرینك ٧٠ آفیسرینی اوزلرندن الوغ مأمورلرینی سوکگان ایچون حکم‌گا بیره‌چکلر هم بولارنك اورنینه بالطق دینگزی کیمه‌لرندن آفیسرلر کیلتره‌چك دیب کرانشتادده خبر چقدی.

قاره باغده مسلمان ارمن صوغشی دوام ایتمکده توری طرفدن ارمن‌چته‌لری برله، اورالغان. هیچ یول جوق، آشلق‌بتکان، خلق آچلقدن اوله بیچاره قردشلرمزگه باکو مسلمانلری اوز آره ٧٦٩ صوم اعانه جمع ایتلمش. هنوز ارشاد اداره‌سنده جمع ایتلماکده‌در. (ارشاد)

یانکی قالاده مسلمانلر کتبخانهٔ اسلامیه آچمایه قرار ویردکلرینی رفیقمز (فکر)ده، اوقدق.

اوزمخابرمزدن

سیمی پالاط

مکاریه اجتماعینك نتیجه‌سی اوله‌رق، بو شهرمزده‌ده تورلی اوی وفکرلر کوبایوب ترقیات ملیه‌مز اوچون قولمزدن کیلگان تدبیرنی قیله باشلادق. سیاسی اجتماعلر، عمومی قرائتلر منتظم برقاعده تحتینه آلنوب هر هفته معین وقتنده جیولشوب تعاطی افکار قیلنمقده‌در. اجتماعلرمزده مك یارمدن (١٥٠٠) دن کیم آدم بولغانی یوق، بعض برنده ایکی مکدن زیاده مسلمان بولالار. نارودنی دومنك واسع بر زاله‌سنده (تیاترو زاله‌سی) بیوك منبر قویلوب واعظ وخطیبلر شول مسلمانلارغه افکارلرینی سویلیلر. پولیتیقه‌غه دائر معلوماتنی بیروب معقول بولغان یولنی کورساتو وظیفه‌سی بنده‌گزده‌در. هر هفته حوادث یومیه‌دن، تبدلات حاضره‌دن خلقمز خبردار ایتلوب ١٧ نچی اوکتابر مانیفیست عالیی برله وعده قیلنغان حریت وآزادلیق برله نیچك استفاده کیراك ایکانلکی وآندان نیچك آیرلماسقه کیراکلگی کورساتله‌در، گرچه بو وقتقه قدر ملت مجلسینه بو یردن اعضا صایلانمیه‌چق کبی کورنسه‌ده، بر آزحاضرلك بارو، خصوصا قازاق برادرلرمز برسوز واتفاق برله کشیلر بیلگیله‌دیلر، حمد اولسون، جمعیتلرمز شول قدر مطلوبچه بارادرکه، اهالینك درون قلب برله تکلاوی شبهه‌سزدر: استبداد وظلمنك ٣٥٥ یل اچنده بزگه نی قدر سوء تأثیری بولغانون سویله‌نگان وقتده کوب خلق یغلادی. «پراۋا وحقوق حسن اختیار برله بیرلمه‌گانون بلکه خلقنك اجتهادی آننك بیرلووینه ضور سبب ایکانون» تصویر قیلغانده ایکی مك کشی یکی روح وجان کرگان کبی کورندی. پادشاهمزنك عدالتی بولا توروبده خلق برله ایکی اورتاده خلقنك وانسانیتنك دشمانلری تورغانلقدن بز بویله مظلوم وعاجز تورغانلقمزنی بیان قیلغانده اول ظالملرگه‌همه‌سی لعنت قیلالر ایدی. شولایوق باشقه‌خصوصلرمزده: مکاتب ومدارسلرمزنك احوال حاضره‌سنی داملا عبدالحق افندمز تصویر قیلوب اهالینك کوڭلینه اوی صالدی. بوکونده اول خصوصده یخشی فکرلر چغا باشلادی شاید بو اشلرمز منتظم شول کیفیتچه‌بارر، قولمزدن کیلگان قدر اشله‌ونی موینمزغه آلدق. بو کونده، منتظم پروغرامه‌لی عمومی قرائتمز بار سیاسی مجلسلر استه‌دکگز قدر. روسلر برله برگه مجلس علمیه‌مز بار. اول مجلسنك شوراسنده مسلمانلردنده اعضا بار. روسلر برله برابر اجتماعده «نارودنی اونیۋیرسیتیت» آچمق‌اوچون حرکت قیلورغه قرار بیردك. حقوقمزنی مدافعه‌ده حریت وآزادلیق برله استفاده‌ده برگه بولورغه عهد قیلشدق. اوز مکتب ومدرسه‌لرمز حقنده عمومی بر پروغرامه وضع قیلمق افکارنده‌مز. دارالیتامی بالالارنده اون دانه‌سنی نصیب بولسه کیلور کوزگه روس گیمنازیه‌سینه ویرمك فکر ایدوله. دوماده غلاصنی صایلاۋنی مساوات دعواسی برله توقتادق، دوما اسمندن روسلر برله مسلمانلرنك مساواتی توغرسنده لازم تدبیر قیلنه‌چق.

بو قدرچك خدمت عاجزانه‌مزدر. فقط مکاریه اجتماعنده‌گی اتحاد ومخابره قرارینی اجرا قیلشه آلماومزغه بیك متأسفمز. یکرمی ایکی برگه مکتوب یازوب آنچق ٣ یردن جواب آلدم. آنلرنك بعضسی، اش قیله آلماوینه اعتذاردن وبعضسی «بزحاضرگه دوماغه چلین صایلاو مسئله‌سی برله مشغولمز همه‌مز شونی قارارغه کیره‌ك» دیگان تعلیماتدن عبارت ایدی. عجبا بر ایکی اشنی بر یولی اویلامق اوچون بزم استعداد یوقمی؟ یاخود بر قرار بیرلگان ماده‌نی منتظم اجرا اوچون جسارت یوقمی؟ مکاریه‌دن بیرو هیچ برهلاك ونابودیتنی قابل بولماغان، انتظام وقانون تحتینه آلنغان برسایوز یاصاب، شعبه‌لر اوچون تعلیمات حاضرله‌مك وحتی موجبنچه عمل قیلمق اوچون یتارلك زمان اوتمدیمی؟ علی مردان بك جنابلرینه‌ده مکتوب یازدم، جواب آلا آلمادم. بویله‌چه، موندن صکره‌ده بوقدر آهسته‌لك برله تورساق استقبالمز پك وخیم اوله‌چغی، عجبا، اثبات استرمی؟ بز آز ونادان خلق، الوغلرمزدن، ضور شهر خلقندن یاردم وارائه طریق کوته‌مز. رحمت الله.

سیمی ٢٣ دیکابر ١٩٠٥ سنه

حان کیرمان

حرمتلو محرر افندی!

٣ نچی غنوارده حان‌کیرمان‌ده ١٠٢ اورص و ٢٧ مسلمان آراسندین غلاصنوی‌لقغه ٢٧ اورص و ٥ مسلمان صایلادیلار. اوپراۋاغه توشماسدین اوّل مسلمان آراسنده کملارنی صایلارغه وکملارنی صایلاماسقه بیلگلاگان ایدی، اوپراۋاغه توشکاچ خلق‌نك وعده‌سی یالغان ایکانچلگی بلندی. خصوصا بای اورصلاردین برنیچه‌سی زاۋیسیم بولغانلاری مسلمانلارغه تمام عکس الحرکة ایتدیلار. اورص سوزین کوچلاب اورصلار ایله برگه‌لاشب ٥ کشی آراسندن ٤ یل برده اوپراۋاغه آیاق باصماص کشیلاردین ایکی کشینی صایلادیلار. قالغان اوچوسنده بر آز امید بار لکن ٣ کشی‌نك ٢٧ کشی‌گه قارشی سویلاوی چیتون بولور. غیری یرلرده اوپراۋادین، کیلاسیده کوب ماتیریالنی بولشلق کوتکانده بزنك خان کیرمان اهالیسندان بو قدر عکس حرکاتگه طرشوچیلار کورنگاچ کیرمان دن امید آزایمق لازم بولدی.

الله یاشلرگه کامل اجتهاد ایله آلغه بارورغه یاردم ایتسون. «کیرمانلی»

غزیته‌لـردن:

تفلیس جمعیت خیریهٔ اسلامیه‌سی بوصوگغی حادثه‌لردن صوڭ کوندن کون ضعیف‌لنور بوجمعیت طرفندن آچلمش بر ابتدائی مکتب وارایدی اولده قپانمش شاکردلر تارالمشدر. تاغن تأسف.

زاقفقاز شیخ الاسلامی ارمن ومسلمان صلح مجلسنه اشتراك ایچون مسلمانلردنده یکرمی‌لب اعضا صایلاتدرمش محمد آغا شاه تختینسکی، ابراهیم آغا وکیلوف، رحیم بك آخوندف، مصطفی بك امینف صایلانمشلر. «ارشاد»

تیمر یولده بولغان اش طاشلاولاردن خصوصا (ریغا — آرلوفسکی) یول‌خزینه‌گا کوب ضرر کیترگان. مثلا تیمر یول توقتالغاچ اضتانسه‌لارنك برسنده ٢٤ مك باش قاز آشاتوب یاتقررغه کیراك بولغان‌ینه‌ده تیز بوزلا تورغان ایبرلردنده کوب ضرر بولغان تیمریولی مالّلارنك کوبسنی طارگی یاساب صاتقانده‌ده صاتلمی قالغانلار. ویناغرادنی قداغی ٣ تین‌گا صاتقانلار.

دیکابر ٣٠ نده مسکاوگه آنگلیانك برنیچه اولوغ بایلاری کیتدیلر. بولار برگا جیولب (لوندن)ده ٦٠٠ میلیون صوم‌لق اصلی سرمایه بلان آقسیانیرنی جمعیت یاساغانلار. مقصودلاری روسیه‌ده زور کومپانیه‌لار آچارغه مثلا: تیمر یوللار یاصاو، تیمر زاوودلاری یاصاو، زور دینگز کیمه‌لری یاصاو ایچون زاوودلار آچو هم‌شهرلرگا بورچقه آقچه‌لار بیرو. بوبایلارنك وکیللری پتربورغه باروب غراف (ویتته)نی هم (دورناوا)نی کوروب سویلاشکانلر. هر ایکی ناظر یاردم ایترگا اشاندرغانلار هم(لوندون) شهرنده روسیه خزینه‌سی ایچون قسقه وقتقه ٢٥٠ میلیون صوم‌لق زایوم‌یاصاو خصوصنده‌سوزچغارغانلار. یلغه ٥ پروسنت تولاو اون یل اچنده زایومنی تولب بترو هم حکومت باشنده غراف(ویتته) بولوشرطلاری بلان‌بوزایومنی یاصاوممکن دیب وکیللر جواب بیرگانلر. مسکاوده انگلیزلر مسکاو — قزان تیمر یولینك باشلقی بلان سویلشوب (آرزاماص)دان (آرداتوف)قه تیمر یولی اوزدررغه آقچه بیرمکچی بولغانلار اما بوخصوصده بر نیندای‌ده نتیجه چقماغان چونکه غصودارستونی دوما جیولغانچه تیمر یوللاری یاسارغه کمگه‌ده حق‌بیرلمیه‌چك تیمر یول مسئله‌لری خصوصنده دوماغنه قراربیره‌چك. انگلیزلردن باشقه‌مسکاوگه باشقه مملکتلردنده بایلار کیله‌چك ایکان بولارهمه‌سی روسیه‌ده صلح بولغاچ معیشت بیك قوتلنوب کیتر دیب امیدایته‌لر.

فرانسیانـڭ «ماتن» غزیته‌سی خبر ایته‌در: روسیه‌نڭ مالیه ناظری (قوقوفتصف) پاریژده ٨٠٠ میلیون فرانقه‌لق بورج یاصاماقچی بولغان ایدی آلای بولماغاچ حاضراینده‌ی ٣٠٠ میلیون فرانقه‌لق بولسه‌ده آلورغه طرشادر. (فرانقه ٣٨ ٤/٢٥ تین.) و.

پتربورغده گصودارستوینی دوماغه صایلارغه حقی بولغانلار بوکونگه قدر ٢٨٠٣٤٦ کشی یازلغان (زابابقالیا) ولایتینـڭ بورات قومندن غراف (ویتته) گه مبعوثلر کیلوب (ویتته) نی کوروب گصودارستوینی دوماده بوراتلارغه ایکی‌اورن بیرورگه هم بورات خلقی‌ایچون ایسکی اداره‌نی (یعنی اوّلی زمانلارده یورتولگان‌اداره‌نی) بیررگه صوراغانلار ویتته بو صوراولارنی قارارغه وعده بیرگان،

گیرمانیانـڭ (غامبورغ) شهرینڭ دوماسی روسیه‌ده توروچی نیمجلر فائده‌سینه ١٠٠،٠٠٠ مارقه هبه ایتکان (مارقه ٤٧ تین)

قافقازده همه تعلیم یرلری یابلغانلار قچان آچلاچقلاری بیلگولی توگل.

سیبیریاده (قراصنایارسکی) شهرنده اختلالچیلر جمهوریت یاصاغانلار. بوشهر تمام اختلالچیلار قولنده دیب داخلیه نظارتنده‌خبرلار ایمش. (قراصنایارسکی)ده ٤٠٠٠ دن آرتق تیمر یولنده خدمت‌ایتوچی‌بار، شولار باش‌تارتقانلار. تیلغرافنی اوزقول‌لارینه آلغانلار. بولارنی باصدررایچون مانجوریادان قایتوب بارغان‌بر باتالیون (١٠٠٠ کشی) عسکرنی شهرده قالدرغانلار اماعسکر باش تارتوچیلارغه قوشلوب کیتکان. بو اشلرنی باصدرر اوچون حاضر مانجوریاده صوعشقان بیك‌غیرتلی گنیرال (رینینقامپف) آنده‌بارا ایمش

قزان خبرلری:

٩ نچی غنوار احمدبای یورطنده بولغان جمعیتده‌پیتربورغه‌باررا وچون صایلنغان کشیلر ایلان احمدجان سیداشف‌ده بارورغه قرار بیرلدی.

شهرقزان جمعیت خیریهٔ مسلمین‌نك اوتکان دیکابر اچنده قیلغان اعانه‌سی

١٦ میتنی دفن‌اوچون ٤٣ صوم ٥٠ تین
٢٠ کشیگه آیلق‌هم‌اعانه ٣٦ ص ٧٤ ت

جمعسی ٨٠ صوم ٢٤ تین

غورودسقوی اوپراواغه غصودارستوینی دوماغه وکیل صایلاوغه حقی بولغان‌هر تورلی‌اداره‌خانه‌لرنك خدمتچی وباشقه آدملر حسابی کروب تورماقده شوشی حسابلارغه قاراغانده اوشبو آدملرنك صایلاوغه حقلری بار:

١ نچی کانترولنی‌پالاطه‌ده — ١٤١ آدم؛
٢ نچی اوچیتلسکی سیمینارییه‌ده — ٢٠؛
٣ بش‌بالطه‌ده‌غی شهرخسته‌خانه‌ده — ٣؛
٤ هنر مکتبنده — ٤؛ ٥ شهرپاژارنی قوماندەسنده — ٧؛ ٦ مسکاو قزان تیمر یولینك قزان استانسه‌سنده — ٤١؛
٧ قـزان قازناچیستواسندان پینسییا آلوب‌قزانده هم اویزدنده توره تورغان آدملر — ٣٤٦.

١٩٠٦ نچی یلغه قزان غوبیرناسنده‌غی پالیسه‌نك‌وظیفه‌سی‌بیك‌کوب آرتدرولغانی کورنه: هراویزدکه تقریبا ایللی مك آرتدروله‌چق ایکان.

قزان استانسه‌سنده برپویزد ۋاغونلر تورغان یولغه کروب ١٢ تاۋارۋاغوننی بروب واتمش؛ ۋاغونلر اچنده‌کی‌شکر وباشقه نرسه‌لر تتلوب بتکان، لـکن هیچ برآدمگه ضرر بولماغان.

قزانده بو کونلرده آشلق بهاسی

قارابغدای پودی ٦٠ تین، چی صولی- ٤٥ تین، جیتن اورلغی ١ صوم، بورچاق ١ صوم ٢٠ تین، آرش اونی ٧٥ تین، قارا بغدای یارەسی ١ صوم ٢٥ تین؛ آکونیشنیکوف ١ نچی صورط اونی زنگار کلایمەلی بش پودلی قاب ١٠ صوم ٥٠ تین، ٢ نچی صورط زنگار کلایمەلی ٩ صوم ٧٥ تین، ٢ نچی صورط قزل کلایمه ٩ صوم ٢٥ تین، ٣ نچی صورط زنگار کلایمه ٩ صوم، ٤ نچی- صورط زنگار کلایمه ٨ صوم، ٥ نچی صورط- ٥ صوم ٨٥ تین، ٤ پودلی بغدای کرپەسی قابی ١ صوم ٨٥ تین.

خارجی خبرلر

طهران

دیکابر ١٢ سنده اویله نمازندن صوڭ ٢٠٠٠ قدر ایرانلی، روسیه طرفندن اشلنماکده بولغان بانقەخانەسنی یمروب خراب ایتدیلر ٢٠٠٠ تومن ضرر واردر. اهالینڭ سوزینه قاراغانده آلار بانقەنڭ اشلانوینه مخالف بولماینچه بلکه بو اوروننڭ وقف اولدیغنی دعوی ایدەلر. حکومت ایرانیەغه بو خصوصده عریضه ویروب قاراسالارده قولاق بیرمادکندن وبانق مدیرینڭده سوزلرینه التفات ایتمدکندن بواشکه مجبور اولمشلردر بانقەنی اشلاماکده دوام ایتمکده‌لر. قازوغانده آیاق، باش وباشقه کشی اعضالری چیقدیغندن اورانڭ قبرلك بولوچلغیده اویلانلادر. روسیه حکومتی اوزنده مسلمان (؟) ارمن وقفلرینی قایتاروب بیردیده بزدن آلق بولەمیکان دیب سویلاشورلر (حیات)

* * *

طهرانده ملالار هم سوداگارلر ١٠٠٠ کشی‌لب جیولب گوبیرناتورنڭ اشلرینه آچولانغاندان شهرنی تاشلاب چغوب کیتکانلر. شاه بولاربرلن کیلشرگه راضی بولغان. ملالاردان، سوداگرلردن هم جیر بیلاوچی بایلاردان ٤٠ کشی صایلاب شاهنڭ اوزینڭ رئیسلگی آستنده بر مجلس دائمی یاصارغه شرط ایتکانلر. بو مجلس دار الصداقت دیب آطالب همه سیاسی مسئلەلرنی همه صنفلارنی قانون قاشنده بر تیگز ایتو مقصودی برلن قانونلارنی همەسنی یاکیدان قاراب چغوب کیراك یرلرنی آلشدروب مجلس یاڭی قانونلار یازاچاق شوشی شرطلار برلن صلح یاصاغان صوڭنده ملالر طهرانغه قایتقا- نده خلق قوانوب بولارغه مرحبالار قچقرغان. گوبیرناتور ایسه منصبندن توشکان.

حبشستان کارولی (مینیلیك) حضر- تلرینڭ قزینڭ محدومی پرنس (اوزان زغاد) نی ولی عهد تعیین ایلمشدر. عموما حبشستان امراسی بونڭ ولی عهدیتنی قبول وتصدیق ایتمشلردر.

هندستانده چقغان مسلمان غزیته- لری حجاز تیمور یولی ایچون اعانه جمعنده ضور غیرت ایدییورلر. یالگز (وطن) نام غزیته ادارەسی ٢١٦٤٠ روبله جمع ایتمشدر.

خانملر قسمی

«بنم فکرم» ه ضم

باطرچیلق ایدوب اشکه شروع ایدن خانملر کورنورلرمی؟! دیه دورت کوزله کوتمکده ایدم.

کچن کون ١٦ نچی نومرولی «قزان مخبری» غزیتەسنده «تشبث» عنوانیله گوزل یازلمش مقالەیی اوقوب قزانمزده شوندای ملت پرور خانملرمزده وار ایکان دیو شادلغمدان تشکرلر ایدوب بومقالەمی یازدم:

خانم، ك. دیگانچه بو کوندن اشکه دوام ایدیك!، امانیچك باشلاب یبریك؛ ونیچك توتنب کرشیك؛ بونده بر الوغ سؤال وار. البته بوبزم کبی یاش فکرلر ایله گنه اولەماز، بونده بنم بلووەچه الوغ اتکالرمزڭ وایرلرمز افندیلرڭ یاردم ورخصتلری بیك حاجتدر، آنلردن یاردم اولماینچه بزم قولمزدنغنه نچك کلسون؛ بزم ایسه بوکونەدك چنلاب اشکه کرشکا- نلرمز یوق: اوّلا بزم دولتمز یوق، ایکنچیلای عبرتلی علم ومعرفت مجلسلری کورگانمز یوق؛ خداوندم بز خانملری بویله یاراتمشدر.... آنلرهرقایو اشنڭ یولینی ورەتنی بلەلر وبونڭ کبی اشلری جمعیتلرده اولوب اشلمکده وکورب تورمقدەدرلر.

بزلری بر آز قزغانب آنلاردین یادم اولورسه دنیا آخرت بختیارلقمزه سبب اولان مکتب وقرائتخانەلرمزی آچب خدمت واجتهاد کوسترسك قایده بولساقده آبدراماسلق علم وهنر حاصل ایتسك حقیقی مربیه وکیگاشچی اولور ایدك. شهر قزانمز کچکنه توگل، مسلمه خانملربز کوب، بنمچه، حضرات وافندیلرمزدن اذن ویاردم آلدقدان صگره خانملری مجلسلره جییب مقصودمزی آڭلاتورغه ویتشمگان یرلرمزنی بلدررگه ممکن اولاچق.

مگر قایده جییلورغه؟ مسلمه خانملرمز اوچون تیاتر وقلوب کبیلرده جییلوی اوڭغایلی اولماز: آندای یرلرگه باررغه یبارەچیلر آز اولاچقلری معلومدر. بوتوغرده بنم فکرم بویله: هرکم اوز خانەسینه بلگان قدر مسلمەیی دعوت ایدوب مجلسلر قورمق تیوشلیدر.

شول مجلسلرنڭ هرقایوسنده اوزمزنڭ معرفتمزی آرتدرمق طریقندن سوزلشب قرار ویرلدکدن صگره بر (فلانچه مکتب فائدەسینه وفلان کمسه خانەسنده اولمش مجلسده اعانەلری یازمق اوچون) دیلگان کاغدگه خانملرنڭ اسملرینی هم کوبمی ویردکلرینی یازدرلوب شوندای مجلسلرده برنچه اعانه جیولدقدان صوڭ مکتب آچماغه اذن صورالب اجارەگه یورت آلورغه ممکن اولسه کرك.

اوّل یلنی ایکی صنفلی ابتدائی مکتب آچلوب تورسه تورا بارا ذاخودینه کوره آرتدررغه ممکن اولور، همده معلمەلره تعلیم اوچون اوّل یلنی وظیفەنی آزراق ویرلسەده ینه قدرتینه قاراب آرتدرلور ایدی. انشاءالله معلمەلرمزده تابلسه کرك. قبول ایدلورسه برار فن له قول اشینی تعلیمنی بن اوزم قبول ایده- چکمن. برنچی صنفنڭ برار فنینه همشیرەم راضیەدر. اوقوچیلردانده بر چاما ایله قوّتینه حالینه موافق ایدوب آیلق آقچەسی آلورغه ممکن اولور. بزلره کرك فنلردن اوشبولاردر: ١) علم حال ٢) لسان تاتار ٣) لسان عرب ٤) حساب ٥) جغرافیه ٦) تاریخ ٧) یازو ٨) قول هنرلری.

اوشبولارنی بلوب چقاچق خانملر اولورسه انشاءالله دنیاده عمرلری راحت کچنوب یورتلرینه یاردمچی اولاچقلردر.

بعد بوفنلری هفتەلك درسلره بولو، مکتب مصارفلری وغیرلر کبی توغرسنده وقتی کلدکده ینه بحثی اولور. مگر مجلسلر آلوغراقلرمز آراسنده باشلانب آنلارنڭ کیگاش ونصیحتلریله اولورسه بیگراکده خوش اولوردی بزم کبی یاش فکرلر کوب یراق کیده آلمازلر، بولرنڭ بوننده بولوی، بولماوی ایکاوی بر درجەدەدر.

شول قدر زور شهر قزانمزده خانملردن برمکتبی تربیه ایدارلك اعانه انشاءالله جیولسه کرك دیو امید ایدەمن.

زهرة بنت شاکرجان الطاهریه

پوچتەدن:

میشه تماغندن یازالار:

آولمزده مسلمانلرنیچه یردەترا کئیرلر، فاحشه خانەلر آچوب سوده ایته‌لر، پچان پریساؤات ایته تورغان یرده خاتون، قزهم ایرلر برگه یوروب برگه یوقلاب تورەلار، هیچده کورگان طیغان ملالر، قارتلر یوق هر وقت ایدل بوینده فحش دن توغان بالالارنی اوتروب طاشلیلار. بتونلای آولمز مجوس آولی بولوب بتدی. ملالرمز وعظەمی نصیحت بیرمی بالالارنی اوقتمیلار بالالارمز بتونلای اورامده اوسەلر، دین شریعت نی ایکانون بلمیلر اشلرمز بیك یمان. چیت مسلمانلر حاللرمزگه مرحمت ایدگز.

*

لایش اویازی صاورش قریەسنده اسحاق آرسلانف بنا ایتدرمش، حاضرده ابراهیم آرسلانف تربیەسندەگی مدرسەده یوزگه قریب شاکردلر اوقدیغنی، باش معلمگه صاحب مروت سلیمان آیطوف، معین معلمگه همتلو اوتکانف وارثلرینڭ وظیفه ویردکلرنی، محمد واقف بن قاضی حضرت تشکر ایدوب خبر ایدەدر.

*

بوا شهرنده کوبدن بیرلی ٢ نچی مسجد بناسنه ترشوب یورسەلرده بعض کشیلرنڭ آرخیری‌گه التماسلرندن منع قیلنوب توره ایدی. لکن بو وقتلرده رخصت آلنوب اشلنگان بولسەده قایسی یرلرینه آقچه یتمای توره ایکان آقچەنڭ یتماویده بوا شهرنده بایلار بولمدیغندن توگل بلکه اعانەلرنڭ اورنسز یرلرگه توتولولرندن ایمش. ینه اوتکان مارطده اویازدەگی (١٧٥) محلەدن ٣ ر صوم جییلغان آقچەلرنڭ قایلرده توتلغانی برده معلوم بولمدیغندن خلق اعانه ایتەرگه قورقەلردی. شول مارطده جییلغان آقچەلرنڭ آتچوتنی اش باشنده بولغانلار- دان صوراب بزگه مخلدن خبر ویرەلر.

*

صراطف شهرندەگی مسلمانلرغه احوال زماندن خبر بیرگان جمعیتلر یاصاغان کشی غصودارستوننی دومادن معلومات ویرگان ذاتلر بولمدیغندن زارلانوب یازالار.

*

اورکانچ شهرنده مسلمانلر اتفاقا جمعیت خیریه آچدقلرنی وتیزدن اصول صوتیه برله مکتب آچەچقلرنی مخلندن اشعار ایدەلر سنوی ٣٠٠ صوم معاش ویرمك اوزره مدرسهٔ محمدیەدن معلم صورامشلر.

بانقه کاغدلرینڭ حقلری:

دکابر ٣١ — غنوار ٩

	صوم	
٥٪ ١ نچی زایوم	٤٠٠	٤٠٨
٥٪ ٢ نچی زایوم	٣٠٠	٣٠٨
٥٪ زافلادوی لیست	٢٤٢	٢٥٧
٤٪ رنت	٨٠١/٢	٨١
٤٪ زافلادوی لیست	٧٣	٨٣٤/٣
٣١/٢٪	٧٣١/٢	٧٣١/٢
٥٪ یاکی ونوت	٩٦	٩٧
٥٪ اوبلیغاتسیا	٩٥٣/٤	٩٠٣/٤

ناشر ومحرری: سید گرای آلکین

„اعلان“

صامار غوبیرناطری ننك رخصتی ایلن ایسکی قتلمبت قریەسنده کتاب کیبتی آچدم. هرتورلی کتابلر ایلان سودا ایدەمن. محرر وناشر افندیلرگه معلوم ایدەمن: صاتماق ایچون کامیسیه گاهرتورلی کتابلارنی آلامن. کتابچی‌لار «اسامی الکتب» لارون کوندروب، کوندروب، آپتاوای بهالارون معلوم قیلماقلارنی اوتنەمز.

عبد الفتاح عبد القاهر اوغلی آشیرف

Адресъ: Матвѣевское Почт. Отд. Бугурусланъ. у. Самарской губерніи, Книжная торовля. Абдулъ-фѣттахъ АШИРОВА.

پرالومنی اورامده عین الدین مؤمنی مغازینده بیرام ایچون یخشی پینزنسکی شل‌لر کیترلدی کیراك کشی‌لر رحیم ایتسونلر بهاسی استنه یازلغان قیبات توگل.

مَطبَعهٔ کریمیّهٔ قزانده

مطبعەمزده اوز مصارفمز ایلان طبع ایدلمکده در:

جامع الرموز مع غواص البحرین جلد ثانی فورمەسی گوزل کاغدی یخشی وآچق حرف ایلان ایکی آی ظرفنده میدان انتشارغه قویلەچقدر. اما جلد اولی تمام باصلوب چغوب صاتلمقدەدر.

الهدایه مع الکفایه ربعنه قریب باصلدی تیزدن ربعی تمام بولاچق بیك اهتمام ایلان طبع ایتدرمکدەمز.

مشتریلرمزدن اوتنەمز خاطردن چقارمیوب مراجعت ایتولرنی.

پرولومنی اورامده کالینین یورتنده

محمد عارف احمد یار اوغلی بختییف کیبتندن

١٩٠٦ نچی یل ١٠ نچی عنواردان

دیشاوای باشلانا صاتلاچاق آصطاتکه آرزان بها ایلان جون ماتیریەلار سیتصەلار موطنی تکانلار بومازی‌لار ترەزه فردەلك کیسیەلر تیك‌لر ینه کوب اسکیتکه ایلان صاتلاچاق قشقی نرسەلر زور شال‌لر پوخاوای بیلاگان شال‌لر هم راضی فوفایکەلار پوخاوای هم جون ایق‌لار ینه کرژاوالار آگرامانت‌لار لینتلر شیتیەلار راضی هم پارفیومیرنی طاوارلار صابن ایسلی‌مای مم راضی غیری نرسەلر دیشاوای‌غه قویلغان نرسەلرنڭ بهالاری هر نرسەنڭ اوستنه یازلغان بهاسون صاتولاشماینچه آرزان بها ایلان صاتلەچاق

قزانده پچان بازارنده اویتاوای هم رازنیچنی صاتولەدر.

محمد صادق عیسی اوغلی موسین‌نڭ

سودامز: حتفه، پوسطاو، تریکه، آطلاس، آصل، صاتین، هر تورلی صتسه مالّلاری هم کلەپوش، قالفاق، اوقه چەچق کنیتیل، یفك شل، چن انجی‌لر وباشقه مهر مالّلری ایله.

سودامز ١٨٤٩ نچی یلدین بیرو دوام ایتمکدەدر.

هر طرفقه پوچطه پاراخود وتیمر یول ایله یبارەمز. چن انجیلی کله‌پوش وقالفاقلارنی اشلەترگه زاکاز آلامز.

آدریس خط وتلغرام ایچون Казань Садыку Мусину.

اوقوگز!!!

حاتونلرغه مخصوص.

یت‌نی ماتورلی: چچکدن قالغان شادرالارنی، جییرچقلارنی، تیمراولرنی، قزل طابلارنی پاراوای آپپاراط برلان بتورەدر. کوندز ١ دان ٦ غەچه

ایوگه یوررگه ممکن

بیتده بولغان جییرچقلار، تیمراولرنی، سیبکللرنی، چچکدن قالغان شادرالارنی، قزل تابلارنی پاراوای آپپارات برله بترله درهم صلاویاسالادر. بیك آورسرخاولاردان مینکا یوروب ترلوچیلر بولدی. سرخاولارنی قبول ایته من مسلمانلرنی ساعت ١ دان ٤ گه قدر.

اونیـوٚرسیتیت قارشوسنده کاشیرین یورطنده ماسساژیستقا فریدمان

باصلمقدەدر

الهدایة مع الکفایة

بو کونگه قدر بو مفید کتاب کوب مدرسەلرده طلبەلرغه اوقودلسەده بهاسی بیك قیمت اولدغندن هر کمگه آلو میسر اولمایدر وشونلقدن مدرسەلرنڭ بعضسنده اوقودلمایدر ایدی. شول جهتلرینی اعتبارغه آلوب اخوان دینمزگه بر خدمت اولورامیدی ایله ایکنچی دفعه طبعنه مباشرت قیلدق. گوزل صورتده یخشی کاغدگه وتصحیحنه بیك اهتمام ایله طبع ایتمکدەمز. بهاسی اولده توقز صوم ایدی. حاضرده فقط کاغد وطبع حقینی آلوب دورت صوم ایللی تین گه صاتاچقمز. بوکوندن آقچه یبارگان کشیلرگه برنچی جزئی حاضر وقالغان اوچ جزئیده باصلوب چقغان صاین یبارولوب توراچقدر.

КАЗАНЬ.

Тво КАМАЛЮТДИНОВЪ И К°.

مطبعهٔ کریمیه قزانده ١٩٥٦ سنه